

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย

การยกระดับการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ภายใต้กรอบความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT)
เพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน

Enhance Tourism in Five Southern Border Provinces under
the Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT
for Sustainable Growth

โดย

ศรัณยา บุณนาค และคณะ

มิถุนายน 2559

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่ RDG 5650031
หัวหน้าโครงการ ศรัณยา บุณนาค
E-mail Address saranya.b@psu.ac.th
ระยะเวลาดำเนินการ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2556 - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

แผนงานการยกระดับการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) เพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน ดำเนินงานในช่วงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556 - พฤศจิกายน พ.ศ.2557 โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) ต้องการสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว 5 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- 2) เพื่อจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวตามเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ของไทย กับประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 3) เพื่อได้ข้อเสนอแนะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ แก่ภาครัฐ ท้องถิ่น/ชุมชน และผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้

ผลการดำเนินงานโดย 3 โครงการภายใต้แผนงานยกระดับการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่

- 1) โครงการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ผลลัพธ์คือได้ฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) โครงการศึกษาและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ผลลัพธ์คือได้เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายใน 5 จังหวัดชายแดนใต้และประเทศเพื่อนบ้านในกรอบความร่วมมือ IMT-GT หลากหลายประเภทและรูปแบบรวม 78 เส้นทาง เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม 5 จังหวัดชายแดนใต้ ถึงประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย หรือ เส้นทางท่องเที่ยว - สูดยอดแหล่งเรียนรู้...ดูธรรมชาติ ป่าพรุโต๊ะแดง และพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการตามกรอบIMT-GT และปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ เนื่องจากองค์กรตามกฎหมายที่มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของไทยมีเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศ และที่เป็นองค์กรภายในประเทศ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามบทบาทภารกิจตามกฎหมาย ขาดการประสานความร่วมมือและการบูรณาการในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ การควบคุมดูแล และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) โครงการ

สำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ ผลลัพธ์คือได้ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ว่านักท่องเที่ยวสนใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี โดยร้อยละ 86 ของนักท่องเที่ยวคาดหวังจะกลับมาเที่ยวซ้ำอีกในอนาคต และในภาพรวมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ระบุว่าสถานการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนราธิวาสมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดยะลา ปัตตานี สงขลา และสตูลตามลำดับ ปัญหาที่นักท่องเที่ยวพบเจอขณะเดินทางท่องเที่ยว คือปัญหาเรื่องช่องทางคมนาคมไม่สะดวกต่อการเดินทางมากที่สุด รองลงมาคือสภาพถนนไม่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว และไม่มีระบบโทรคมนาคม/การติดต่อสื่อสารที่ดี ตามลำดับ ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือปัญหาเรื่องห้องน้ำที่แหล่งท่องเที่ยวไม่สะอาดมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่มีศูนย์การให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว และห้องพักไม่สะอาด ตามลำดับ ปัญหาด้านการให้บริการของบริษัททัวร์นำเที่ยว คือรถนำเที่ยวไม่เหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคืออาหารที่จัดให้ไม่อร่อย โรงแรม/ที่พักอาศัยที่จัดให้ไม่สะอาด สถานที่ท่องเที่ยวไม่ดึงดูดความสนใจตามลำดับ และปัญหานักท่องเที่ยวไม่สามารถสื่อสารกันให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องพบเจอขณะเดินทางมาท่องเที่ยว คือประชาชนในชุมชนละแวกแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือพนักงานร้านอาหารและพนักงานขายสินค้า/ของที่ระลึก ตามลำดับ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นอีก เพื่อทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพมากขึ้น และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น และเพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ และควรเร่งฟื้นความเชื่อมั่นของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ว่ายังมีพื้นที่ปลอดภัยที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยหามาตรการคุ้มครองหรือประกันความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดชายแดนใต้ การวิจัยนี้ได้รูปแบบของการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ผ่าน 7 กลยุทธ์ดังนี้ 1) มุ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอาเซียน 2) มุ่งเน้นไปที่ตลาดเฉพาะ 3) มุ่งปกป้องและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้คงความสวยงามอย่างยั่งยืน 4) มุ่งพัฒนาระบบการจัดการ การวางแผน การประสานงาน และการบริการด้านการท่องเที่ยว 5) มุ่งการสร้างความสำเร็จด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 6) มุ่งเน้นการส่งเสริมการตลาด และ 7) มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว

Abstract

Project Code	RDG 5650031
Head of Project	Saranya Bunnag
E-mail Address	saranya.b@psu.ac.th
Duration	1 September 2013 - 30 November 2014

The study of enhance tourism in five southern border provinces under the Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT for sustainable growth began from July 2013 to November 2014.

The purpose of the study:

1. To create a model of value creation and value added of tourism in the five southern border provinces of Thailand (Songkhla, Satun, Pattani, Yala and Narathivat).
2. To develop traveling programs by designing the types of traveling within the five southern bordered provinces that connect Thailand, Malaysia and Indonesia in accordance with the tourists' wants .
3. To get feedback that can be used as a guide in determining the policies and measures to develop tourism along the tourist route linking the five southern provinces to local government / community and enterprises that operate on tourism in the five southern provinces.

The results of the three projects that were conducted are:

1. Discovery of the nature-based resources and productions in all areas of tourism industry in the 5 southern border provinces.
2. Successfully connect and develop the travelling routes in the 5 southern provinces and the neighboring countries with the cooperation of IMT-GT.

The study has discovered abundant number of tourist spots, including 78 routes. For example: The discovery of the biggest travelling routes for multicultural tourism in the five southern provinces which connect to Malaysia and Indonesia. The discovery of the new route to the most educational, "Toh Dang swamp forest" is very exceptional beautiful. In addition, the study finds that there are many problems in restricting the law within the framework of IMT-GT along with the unrest situation in the south effect the tourism industry in the 5 southern

provinces. The restriction of the law has major impact to Thai tourism domestically and internationally. Furthermore, the public relation, the quality control and the budgeting should be improved in order to better develop the tourism industry.

3. The project survey also studies the characteristic and behaviors of domestic and international tourists and find that the most interests are: nature-based, fun/relaxation and cultural activities. 86% tourists hope to come back and revisit. The majority of tourists who have travelled to the 5 southern provinces stated that the social unrest situation play some roles in their decision to travel. The most affected provinces are as follow: Narathivat, Yala, Pattani, Songkhla and Satun. The problem they find most difficult and inconvenient is the transportation, poor road conditions and unreliable means of communications. There are also problems with accommodations, unsanitary bathrooms, unclean lodgings, lack of tourist center. The tour companies provide vehicles that are not equipped to accommodate a big group of people, dissatisfied with meals, unclean lodgings/hotels, and uninterested places to visit. They cannot communicate with the people they travel with, miscommunication with restaurant servers, sale clerks/vendors.

Suggestions: To make tourism more quality and can attract tourists has increased in order to enhance tourism in the five southern provinces, it will require the development and availability of resources in the five southern provinces more. To improve and create more confidence to the three southern provinces would be to find measure to guarantee the safety of the lives and personal properties for Thai and foreign tourists which will attract them to visit more. A model of value creation and value added tourism in the five southern provinces through seven strategies are: 1) attracting tourists from the ASEAN region, 2) focusing on niche market, 3) protecting and developing natural resources, maintaining the beautiful natural tourist attractions, and promoting sustainable tourism, 4) developing well organized, planned, and coordinated tourist services, 5) building up tourist confidence of safety, 6) focusing on marketing promotion, and 7) focusing on building tourism networks.